

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine

Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj : S1 2 K 018966 16 Kž

Datum donošenja: 23.05.2016. godine

Datum pismenog otpravka: 07.06.2016. godine

Pred apelacionim vijećem u sastavu:

sudija dr. Dragomir Vukoje, predsjednik vijeća

sudija Redžib Begić, sudija izvjestilac

sudija Tihomir Lukes, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv optužene

MARINE PENDEŠ

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Mirza Hukeljić

Branioци optužene: advokati Josip Muselimović i Senka Nožica

Sadržaj:

PRESUDA	3
O b r a z l o ž e n j e.....	3
I. OPŠTA PITANJA.....	5
II. ŽALBENI PRIGOVORI TUŽILAŠTVA BIH PO ŽALBENOM OSNOVU BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA	5
1. Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH.....	5
2. Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH.....	14
III. ŽALBENI PRIGOVORI TUŽILAŠTVA BIH PO ŽALBENOM OSNOVU POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	17
1. Žalba Tužilaštva BiH	17
2. Zaključak apelacionog vijeća	18
IV. ŽALBENI PRIGOVORI TUŽILAŠTVA BIH PO ŽALBENOM OSNOVU POVREDE KRIVIČNOG ZAKONA	23
1. Žalba Tužilaštva BiH	23
2. Zaključak apelacionog vijeća	23

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije dr. Dragomira Vukoje, kao predsjednika vijeća, te sudija Redžiba Begića i Tihomira Lukesa, kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručne saradnice Selene Beba, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optužene Marine Pendeš zbog krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i krivičnog djela Krivotvorenje službene isprave iz člana 226. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, a u vezi sa članom 53. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbi Tužilaštva Bosne i Hercegovine, izjavljenoj protiv presude Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 018966 15 K od 25.02.2016. godine, nakon održane javne sjednice apelacionog vijeća, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Mirze Hukeljića, optužene Marine Pendeš i njenog branioca, advokata Josipa Muselimovića, a u odsustvu uredno obaviještene dodatne braniteljice optužene, advokata Senke Nožice, dana 23.05.2016. godine donio je sljedeću:

P R E S U D U

Odbija se kao neosnovana žalba Tužilaštva Bosne i Hercegovine, te se **potvrđuje** presuda Suda Bosne i Hercegovine S1 2 K 018966 15 K od 25.02.2016. godine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Prvostepenom presudom Suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud BiH) broj S1 2 K 018966 15 K od 25.02.2016. godine, optužena Marina Pendeš, primjenom člana 284. stav 1. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP BiH) oslobođena je optužbe da je radnjama opisanim u izreci prvostepene presude počinila krivično djelo Nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ BiH) i krivično djelo

Krivotvorenje službene isprave iz člana 226. stav 1. KZ BiH, a u vezi sa članom 53. KZ BiH.

2. Na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH, odlučeno je da se oštećena Država Bosna i Hercegovina sa eventualnim imovinskopравnim zahtjevom upućuje na parnicu.

3. Istom presudom, a na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH, optužena je oslobođena obaveze naknade troškova krivičnog postupka, te je odlučeno da isti padaju na teret budžetskih sredstava.

4. Protiv prvostepene presude žalbu je blagovremeno izjavilo Tužilaštvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Tužilaštvo BiH/Tužilaštvo), kojom presudu pobija zbog bitne povreda odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH pobijanu presudu ukine i odredi održavanje glavnog pretresa, ili da se presuda preinači, te da se optužena oglasi krivom za krivično djelo Nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. u vezi stava 1. KZ BiH i krivično djelo Krivotvorenje službene isprave iz člana 226. stav 1. KZ BiH, a u vezi sa članom 53. KZ BiH.

5. Branioci optužene Marine Pendeš, advokat Josip Muselimović i advokat Senka Nožica, su u zakonskom roku dostavili odgovor na žalbu sa prijedlogom da apelaciono vijeće Suda BiH odbije žalbu Tužilaštva kao neosnovanu.

6. Na osnovu člana 304. ZKP BiH održana je javna sjednica apelacionog vijeća dana 23.05.2016. godine, i to u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH Mirze Hukeljića, optužene Marine Pendeš i njenog branioca, advokata Josipa Muselimovića, dok dodatna braniteljica optužene, advokat Senka Nožica iako uredno obaviještena, nije pristupila na sjednicu vijeća, te je na osnovu odredbe člana 304. stav 4. ZKP BiH sjednica održana u njezinoj odsutnosti.

7. Na javnoj sjednici apelacionog vijeća tužilac je ukratko izložio sadržaj podnesene žalbe, ističući da u cjelosti ostaje pri istaknutim žalbenim prigovorima, kao i prijedlogu iz žalbe.

8. Branilac optužene je takođe ukratko izložio odgovor na žalbu, ostajući kod pismeno iznesenih navoda i prijedloga. Optužena se u cijelosti saglasila sa navodima svog branioca.

9. Apelaciono vijeće je u skladu sa odredbom člana 306. ZKP BiH ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih žalbenih prigovora, te je izvršilo uvid u spis, pa je odlučilo kao u izreci iz sljedećih razloga.

I. OPŠTA PITANJA

10. Prije obrazloženja za svaki istaknuti žalbeni prigovor, apelaciono vijeće napominje da je obaveza žalioaca da u skladu sa odredbom iz člana 295. stav (1) tačke b) i c) ZKP BiH u žalbi navede kako pravni osnov za pobijanje presude, tako i obrazloženje kojim potkrepljuje osnovanost istaknutog prigovora.

11. Budući da apelaciono vijeće na osnovu odredbe iz člana 306. ZKP BiH presudu ispituje samo u granicama žalbenih navoda, obaveza je podnosioca žalbe da žalbu sastavi tako da ista može poslužiti kao osnova za ispitivanje presude.

12. U tom smislu, podnosilac žalbe mora konkretizovati žalbene osnove iz kojih pobija presudu, precizirati koji dio presude, dokaz ili postupak suda osporava, te navesti jasno i argumentovano obrazloženje kojim će potkrijepiti istaknuti prigovor.

13. Samo paušalno označavanje žalbenih osnova, jednako kao i ukazivanje na navodne nepravilnosti u toku prvostepenog postupka, bez preciziranja na koji žalbeni osnov se podnosilac žalbe poziva, nije valjana osnova za ispitivanje prvostepene presude, zbog čega apelaciono vijeće neobrazložene i nejasne žalbene prigovore ne može smatrati osnovanim.

II. ŽALBENI PRIGOVORI TUŽILAŠTVA BIH PO ŽALBENOM OSNOVU BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

1. Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH

14. Prilikom preliminarnog ispitivanja žalbenih prigovora Tužilaštva upućenih prvostepenoj presudi apelaciono vijeće primjećuje da Tužilaštvo, ostajući dosljedno svojoj koncepciji viđenja ovog krivičnog predmeta i iz te vizure tražeći navodne propuste prvostepenog suda, vrši jednostranu ocjenu izvedenih dokaza, onako kako to samo žalbi odgovara, nezavisno od stvarnog dosega i značaja svakog od provedenih dokaza i njihove dokazne vrijednosti.¹ Polazeći od te i takve premise argumentacija žalbe ostaje u sferi sebi kreiranog autonomnog područja, a time i nužno ograničenog značaja. Drugim riječima, ključna ishodišta žalbe ne nalaze potrebnu verifikaciju u cjelini dokazne građe kojom bi se poljuljali zaključci prvostepene presude u vezi (ne)dokazanosti navoda optužbe.

---

¹ Otud se čini na mjestu konstatacija odbrane iz odgovora na žalbu po kojoj „Tužilaštvo iznošenjem navoda na stranicama 5 do 7 ustvari samo izražava nezadovoljstvo ishodom postupka.“ Odgovor optužene po braniocima Senki Nožici i Josipu Muselimoviću od 14.04.2016. godine, pasus drugi, str. 5.

15. Sa druge strane, ispitujući tačnost činjeničnih navoda optužbe prvostepena presuda metodološki posmatrano, ispravno se fokusirala na ključne činjenice ne gubeći niti jednog trenutka iz svog gledišta cjelinu same krivičnopravne stvari. Iz tog razloga, ova presuda je i mogla nakon pravilne i potpune ocjene relevantnih dokaza položiti logične i ispravne odgovore na sva, samo za žalbu sporna pitanja, a koji odgovori su kao razložni i utemeljeni, prihvatljivi i za ovo vijeće.

16. Prvenstveno, Tužilaštvo ističe da prvostepeni sud, osvrćući se u samo jednoj rečenici na strani 18. pobijane presude, nije uopšte obrazložio svoj zaključak o krivičnom djelu Krivotvorenje službene isprave kao načinu izvršenja krivičnog djela Nesavjesnog rada u službi, odnosno propustio da dâ bilo kakve, dostatne razloge za ovakav zaključak o odlučnim činjenicama. To, s obzirom da su u optužnici opisana bitna obilježja oba krivična djela počinjena u sticaju, pri čemu je jedino zajedničko bitno obilježje ova dva krivična djela svojstvo počinitelja, dok su sva druga bitna obilježja ovih krivičnih djela različita i kao takva posebno opisana, kao i da su na glavnom pretresu izvedeni dokazi usmjereni na dokazivanje svih bitnih obilježja oba krivična djela za koja se optuženoj sudilo. S tim u vezi, prema ocjeni Tužilaštva, činjenično stanje je ostalo nepotpuno utvrđeno, obzirom da su izvođeni dokazi u pogledu znanja optužene da svojim potpisom, odnosno pristankom da se koristi njen faksimil, ovjerava spis u kojem se nalaze neistiniti podaci, a koji uopšte nisu cijenjeni u pogledu pojedinačnih odsustava sa posla i obavljanja navodnih radnih zadataka, niti su dovedeni u vezu iskazi Marine Pendeš i svjedoka Ive Mire Jovića sa uloženim materijalnim dokazima, na način da je optužena znala da ovjerava spise sa neistinitim podacima, odnosno evidencije prisustva na poslu za Ivu Miru Jovića u dane kada se uz njeno znanje nalazio u inostranstvu, Republici Hrvatskoj, pri čemu nije imao nikakav službeni zadatak.

17. Nadalje, bitna povreda odredaba krivičnog postupka se po stavu Tužilaštva ogleda u propuštanju ocjene istinitosti iskaza svjedoka Gabrijele Gardavski i Bože Marijana iz istrage i sa glavnog pretresa, odnosno kojem iskazu i iz kojih razloga Sud poklanja vjeru, obzirom da su svjedoci na glavnom pretresu bitno odstupili od svog iskaza iz istrage, i to svjedokinja Gardavski u pogledu načina vođenja evidencije prisustva na poslu, navodeći da je iskaz u istrazi dala pod pritiskom, a posebno iz razloga što je odbijen prijedlog za izvođenje dokaza kojima bi se mogle utvrđivati činjenice važne za ocjenu ovih iskaza, saslušanje stručnog saradnika Mirze Jamakovića i zapisničara Nasihe Fulin, dok je korišten dio iskaza svjedokinje Gardavski, na osnovu kojeg je prvostepeni sud došao do zaključka da je optužena vodila računa o odsustvu Ive Mire Jovića u interesu institucije i o nepravdanom odsustvovanju, koji je, prema ocjeni Tužilaštva, u potpunosti protivrječan

razlozima presude, budući da potvrđuje tvrdnju iz optužnice da je evidencija o prisustvu na radnom mjestu vođena samo i isključivo po direktnim uputama optužene.

18. Prije nego što se upusti u razmatranje prethodno istaknutih žalbenih prigovora koje Tužilaštvo kvalificira kao bitnu povredu određaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, koja po svom karakteru predstavlja apsolutno bitnu povredu, apelaciono vijeće primjećuje da Tužilaštvo u pogledu ocjene dokaza koje je optužba izvodila na glavnom pretresu u pravcu dokazivanja ostvarenja bitnih obilježja krivičnog djela Krivotvorenje službene isprave iz člana 226. KZ BiH nalazi ujedno i kao nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Iz tih razloga žalbeni osnov u pogledu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja će biti ispitan u ovom dijelu presude, slijedeći upravo metodologiju same žalbe a i kako bi se izbjegla nepotrebna ponavljanja.

19. Već *prima facie* analiza pobijane presude, a kako se to zahtijeva prema standardima za preispitivanje presude sa osnova bitnih povreda, ne ukazuje na postojanje opisane bitne povrede. Pretresno vijeće je u cijelosti postupilo u skladu sa odredbom člana 290. stav 7. ZKP BiH. Ta odredba, između ostalog, nalaže sudu da određeno i potpuno iznese koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane. U tom smislu, bitno je naglasiti da ovakav pristup ne znači da se presuda u izvođenju zaključaka o odlučnim činjenicama morala osvrnuti na svaki pojedinačni dokaz, te kako je i na koji način taj dokaz dovela u vezi sa ostalima, kako se to žalbom pogrešno potencira, već je dovoljno što je prvostepena presuda pobrojala i sadržajno iznijela one dokaze koji su bili od pretežnog značaja u izvođenju zaključaka o odlučnim činjenicama. Dakle, sa aspekta formalne ispravnosti pobijane presude, apelaciono vijeće izvodi zaključak da je prvostepeni sud iznio dovoljne i u svemu prihvatljive razloge za svoje stavove i činjenična utvrđenja osloncem na relevantne dokaze koji potkrijepljuju cjelinu stava koji je taj sud zauzeo, o čemu će detaljnije biti riječi u nastavku obrazloženja.

20. Tužilaštvo uočava kako prvostepeni sud na strani 18. pobijane presude u pogledu pitanja odnosa između krivičnih djela koja su se optuženoj stavljala na teret navodi slijedeće: *Kod ovakvog činjeničnog i pravnog utvrđenja u odnosu na krivično djelo Nesavjesnog rada u službi, Sud je zaključio da nije bilo moguće ni ostvarenje bitnih obilježja krivičnog djela Krivotvorenje službene isprave, s obzirom da se prema činjeničnom opisu krivotvorenje službene isprave pojavljuje kao način izvršenja osnovnog krivičnog djela.* U vezi sa ovim citatom iz pobijane presude, Tužilaštvo u svojim žalbenim prigovorima, najprije ističe: (i) nepostojanje obrazloženja u pogledu krivičnog djela Krivotvorenja službene isprave, a potom (ii) problematizira odnos između ovog i krivičnog djela Nesavjestan rad u službi. Na ovaj način Tužilaštvo i sâmo zapada u protivrječnost,

jer upuštajući se u analizu odnosa spomenutih krivičnih djela, *implicite* prihvata postojanje razloga u obrazloženju pobijane presude, dakle, onog što prvobitno negira.

21. Sa svoje strane, apelaciono vijeće ističe da je prvostepeni sud obrazložio svoj zaključak u pogledu krivičnog djela Krivotvorenje službene isprave, i to kao načina izvršenja krivičnog djela Nesavjestan rad u službi izričito se pozivajući i polazeći od činjeničnog opisa radnji izvršenja krivičnih djela koja su se optuženoj optužbom stavljala na teret i vlastitim utvrđenjima činjenog stanja, nakon ocjene dokaza optužbe i dokaza odbrane.

22. Kako to proizilazi iz samog optužnog akta, Tužilaštvo očiglednu nesavjesnost optužene u vršenju dužnosti rukovodioca organizacijske cjeline Ministarstva nalazi u kršenju relevantnih odredbi *Instrukcije o načinu vođenja dnevne i mjesečne radne liste i ažuriranja osnovnih podataka za obračun plaća i naknada pripadnika MO i OS BiH broj 12-16-2-1145/12* od 08.03.2012. godine², tako što je izdala upute tehničkoj sekretarici u njenom kabinetu Gabrijele Gardavski da bez provjere da li je njen savjetnik na radnom mjestu uvijek evidentira njegovo prisustvo, da bi zatim ovjeravala evidencije prisustva, znajući da se u njima nalazi neistinit sadržaj. Dakle, ostvarenje objektivnog uvjeta inkriminacije krivičnog djela nesavjestan rad u službi, nastupanje imovinske štete koja prelazi iznos od 10.000 KM, žalba nalazi upravo kao posljedicu ovjeravanja evidencija prisustva na radnom mjestu u kojima se nalazio neistinit sadržaj, obzirom da je na osnovu tih evidencija vršen obračun i isplata plata i drugih naknada Ivi Miri Joviću.

23. Na taj način Tužilaštvo zapravo dolazi u protivrječnost sa vlastitim navodima u žalbi kada ističe da se predmetna krivična djela ne mogu konzumirati, jer im nije isti objekt zaštite i nastupjela posljedica, odnosno da u konkretnom slučaju postoji sticaj krivičnih djela.

24. S tim u vezi, apelaciono vijeće ističe da konzumpcija kao pojavni oblik prividnog idealnog stjecaja³, traži međusobno vrednovanje bića krivičnih djela, i to imajući u vidu sve okolnosti konkretnog slučaja, na osnovu slijedećih pomoćnih ili orijentacionih kriterija, koji olakšavaju procjenu konkretne situacije i služe kao polazišna mjerila, proširenje postojeće ili nastup nove štete, identitet oštećenog, nužnost zajedničkog pojavljivanja i odnos povrijeđenih pravnih dobara.⁴ Prvi kriterij podrazumijeva nepostojanje konzumpcije ako

---

² U daljem tekstu: Instrukcija

³ *Prividni idealni sticaj* postoji onda kada se jednom radnjom ostvari biće više krivičnih djela ali se, i pored toga, smatra da je učinjeno samo jedno krivično djelo. Pored slučaja konzumpcije prividni idealni sticaj će postojati za slučaj 1) specijaliteta (*lex specialis derogat legi generali*) i 2) supsidijariteta (*lex primaria derogat legi subsidiarie*).

⁴ Vuletić, I., (2012), Konzumpcija kao oblik prividnog stjecaja, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb)*, vol. 19, broj 1/2012, str. 15-29.

drugo djelo znatnije proširuje već nastalu ili uzrokuje bitno novu štetu, a koji *in concreto* nije zadovoljen, jer oštećenje Budžeta BiH ne bi bilo uopšte moguće da nije došlo do isplate plata i drugih naknada Ivi Miri Joviću, kako Tužilaštvo tvrdi uz znanje optužene da imenovani nije na radnom mjestu i njezino ovjeravanje evidencija prisustva na radnom mjestu, svojeručnim potpisom ili pristankom da se po njenom ovlaštenju na iste stavlja otisak faksimila njenog potpisa, u kojima se nalazio neistinit sadržaj. Stoga ni drugi kriterij koji se odnosi na identitet oštećenog nije sporan, isti je poznat i ne postoji više oštećenih koji bi eventualno uvjetovali znatno proširenje neprava i isključivali konzumpciju. U vezi sa trećim kriterijom, intenzitet povrede pravnih dobara, postojanje konzumpcije je moguće unatoč tome što su povrijeđena različita pravna dobra, što se, kada je u pitanju krivično djelo nesavjestan rad u službi ogleda u službenoj dužnosti, tj. zakonitom i pravilnom obavljanju te dužnosti, na koji način se posredno zaštićuju i druge vrijednosti (lična i imovinska prava itd.), dok se vjerodostojnost isprava, kojom se uglavnom štiti i sigurnost pravnog saobraćaja, pojavljuje kao objekt zaštite u odnosu na krivično djelo krivotvorenje službene isprave, naročito kada se ima u vidu da se ovo djelo na državnom nivou ne pojavljuje u zasebnoj glavi koja se odnosi na pravni saobraćaj, kao što je to slučaj sa entitetskim krivičnim zakonima, već upravo u glavi XIX KZ BiH koja se odnosi na krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, iz čije prirode i smisla proizilazi da je njihov primarni objekat zaštite zakonito, savjesno i pravilno vršenje službene dužnosti i ovlašćenja.

25. Nadalje, odgovor na pitanje da li je izvršenje krivičnog djela nesavjesnog rada u službi za sobom nužno povlačio i ostvarenje obilježja krivičnog djela krivotvorenje službene isprave, a što zapravo predstavlja četvrti kriterij, nalazi se upravo u činjeničnom opisu optužnice iz kojeg proizilazi da se radnja krivotvorenja pojavljuje kao sredstvo za očigledno nesavjesno postupanje u službi. U konkretnom slučaju Ivi Miri Joviću je izvršen obračun i isplata plata i drugih naknada na osnovu evidencija prisustva, čije se ovjeravanje stavljalo na teret optuženoj.

26. Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud dovoljno i jasno obrazložio odnos između predmentih krivičnih djela, ne upuštajući se u ocjenu dokaza koje je Tužilaštvo izvodilo u cilju dokazivanja ostvarenja bitnih obilježja krivičnog djela Krivotvorenje službene isprave, jer je prethodno prvostepeni sud u potpunosti ispitao i utvrdio da li je optužena svom savjetniku Ivi Miri Joviću svjesno omogućila da ne obavlja radne dužnosti i ne dolazi na posao određen broj radnih dana, a da po osnovu zaposlenja ostvaruje redovnu novčanu naknadu. Nakon toga je prvostepeni sud mogao ispravno zaključiti, pri tom ne ulazeći u šire elaboracije, da bi dalja razmatranja po tom osnovu bila nepotrebna.

27. Kao dodatnu argumentaciju za ispravan stav prvostepenog suda, suprotno žalbenoj tvrdnji Tužilaštva, istina, u teorijskoj ravni posmatranja u vezi pitanja koje žalba postavlja, apelaciono vijeće primjećuje da se u konkretnom slučaju radi o inkluziji kao obliku prividnog idealnog sticaja. U tom smislu radnja koja predstavlja krivotvorenje isprave ne treba posmatrati kao samostalno djelo kako to čini Tužilaštvo, već kao pripremnu radnju koja je uključena u izvršenje krivičnog djela Nesavjesnog rada u službi, što u konačnici i jeste bila njena svrha.

28. Prema tome, radnja krivičnog djela Krivotvorenja službene isprave iz člana 226. KZ BiH u konkretnom slučaju predstavlja činjenični sadržaj radnje izvršenja krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH. Kod takvog stanja stvari, nema osnova da se ta radnja kriminalizira kroz dva zakonska opisa, pa se po pravilnoj primjeni krivičnog zakona, radi samo o krivičnom djelu Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH.

29. Stoga se ovakav prigovor Tužilaštva koji pledira na postojanje sticaja samostalnih krivičnih djela (sa svim daljim reperkusijama na planu pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja), a ne da se radi o jednom krivičnom djelu, kako to pravilno poprima prvostepena presuda, po mišljenju ovog vijeća, pokazuje kao neosnovan.

30. Imajući prednje u vidu, žalbeni prigovor da je optužena znala da ovjerava evidencije prisustva na poslu za Ivu Miru Jovića za dvadeset pet dana istaknutih u žalbi, a kada se on nalazio u inostranstvu, Republici Hrvatskoj, pri čemu nije imao nikakav službeni zadatak, a imajući u vidu iskaze svjedoka Ive Mire Jovića i optužene Marine Pendeš, kao i uložene materijalne dokaze, evidencije prelazaka državne granice sačinjene od strane Granične policije BiH i MUP-a Republike Hrvatske, i listinge telefonskog broja koji je koristio Ivo Miro Jović, apelaciono vijeće neće razmatrati u kontekstu postojanja bitnih obilježja krivičnog djela krivotvorenje službene isprave, kako to Tužilaštvo potencira, već na način kako je to prvostepena presuda postavila i koja jeste predmet ispitivanja, tj. da li je savjetnik optužene po njenom ovlaštenju u dane kada nije boravio u instituciji, po ovlaštenju optužene, izvan sjedišta institucije obavljao poslove od interesa za Ministarstvo odbrane, a što i Tužilaštvo kroz žalbu posredno prihvata, obzirom na reduciranje broja dana za koje je uredno evidentirano prisustvo Ivi Miri Joviću u žalbi u odnosu na izmijenjenu optužnicu, da je određeni broj dana savjetnik Ivo Miro Jović proveo van sjedišta institucije, na terenu, obavljajući razne poslove za Ministarstvo odbrane na terenu po instrukciji optužene Pendeš, sa kojim aktivnostima je ona bila upoznata. Iz tog razloga, će se i pitanje da li je prvostepeni sud cijenio subjektivne i materijalne dokaze u pogledu boravka Ive Mire Jovića u Republici Hrvatskoj, u dane kada mu je uredno evidentirano prisustvo na poslu, analizirati u okviru navedenog.

31. Suprotno prigovoru Tužilaštva, apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud cijenio kako izvedene dokaze optužbe tako i odbrane, i utvrdilo da Tužilaštvo provedenim dokazima nije „van razumne sumnje“ dokazalo postojanje krivičnog djela Nesavjestan rad u službi, a ocjena materijalnih dokaza i iskaza svjedoka Ive Mire Jovića i optužene se upravo ogledaju u prethodno navedenom. To, posebno, kada se ima u vidu da su evidencije prisustva na poslu vođene tako da se prisustvo na radnom mjestu podrazumijevalo, a odsustvo evidentiralo samo na osnovu dokumenata (bolovanje, službeni put, godišnji odmor) ili direktne informacije, uslijed čega se na osnovu evidencije i nije moglo pouzdano utvrditi da li je odsustvo u konkretnom slučaju zaista bilo neopravdano ili je osoba odustvovala van sjedišta institucije, obavljajući poslove u interesu iste, na terenu, kako je to u konkretnom slučaju i činio Ivo Miro Jović, po ovlaštenju i uz znanje optužene.

32. Dijelovi iskaza svjedoka Ive Mire Jovića i optužene u pogledu njegovog povremenog boravka kod bolesne supruge u Zagrebu su objašnjeni u kontekstu korištenja tzv. zamjenskih dana, odnosno, na osnovu zahtjeva za preraspodjelu radnog vremena i činjenice da je optužena vodila računa o njegovom odsustvu u interesu institucije i o neopravdanom odsustvovanju, a što upravo odgovara navodu optužene da je Ivo Miru Jovića znala angažirati, kada bi išao u posjetu bolesnoj supruzi u Zagreb, da obavi određene sastanke sa predstavnicima iz Ministarstva odbrane Republike Hrvatske, u cilju pribavljanja informacija koje bi mogle biti korisne u obavljanju poslova Ministarstva odbrane BiH. Iako prvostepeni sud nije decidno navodio dijelove iskaza koje se tiču boravka Ive Mire Jovića u Hrvatskoj, ovo vijeće ne nalazi da isti nisu cijenjени na način kako je to prethodno navedeno, i to u vezi sa uloženim materijalnim dokazima Tužilaštva, koji nisu mogli dovesti u pitanje pravo na preraspodjelu radnog vremena (slobodne dane) u skladu sa Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u dane državnih praznika u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 4/09)⁵ i činjenicu da je optužena dodjeljivala zadake svom savjetniku, vodeći računa o njegovim radnim i stručnim kompetencijama, te kompleksnosti Ministarstva odbrane, sljedstveno čemu je posjedovala znanje o njegovim odsustvima van institucije, odnosno radu na terenu, pa tako i sastancima sa predstavnicima Ministarstva odbrane u Republici Hrvatskoj, za koje Ivo Miro Jović nije imao putni nalog, a što odgovara izjavi svjedoka Ive Mire Jovića o njegovom usmenom zahtjevu da ne želi dnevnice i putne troškove, osim jednom, kad je to bilo nužno za put u Francusku. U tom pravcu, govori po sebi i izjava svjedoka odbrane Muhameda Smajića

---

⁵ U daljem tekstu: Odluka

da su se nalozi za službeni put mogli izdavati pismenim i usmenim putem, stoga se prvostepeni sud i nije posebno bavio navedenim materijalnim dokazima Tužilaštva, naročito ako se ima u vidu da uložene evidencije o prelasku granice nisu potpune, što je i istaknuto u dopisu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske od 17.06.2015. godine. S tim u vezi, apelaciono vijeće podsjeća na uvodno izložen stav iz ove presude, po kom se prvostepeni sud nije bilo dužan baviti svakim dokazom već je on u smislu odredbe iz člana 15. i 281. ZKP BiH izvršilo slobodnu ocjenu dokaza baveći se u prvom redu onim dokazima koji su nužni za ostvarenje svrhe prvostepene presude, što i ovo vijeće sukladno postojećoj praksi u cijelosti podržava.

33. Upravo u vezi sa slobodnom ocjenom dokaza i diskrecionom ovlasti suda u vezi sa tim, se ogleda i prigovor Tužilaštva koji se odnosi na propuštanje ocjene istinitosti iskaza iz istrage i na glavnom pretresu svjedoka Gabrijele Gardavski i Bože Marijana, za koji apelaciono vijeće zaključuje da je neosnovan, obzirom da nije sporno da su svjedoci Gardavski i Marijan na glavnom pretresu odstupili od ranije datih iskaza u istrazi, ali da je iz obrazloženja činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda jasno kojem iskazu prvostepeni sud poklanja vjeru, iskazu datom na glavnom pretresu, obzirom da se iskaz Bože Marijana spominje na strani 14. pobijane presude na okolnost obavljanja poslova od strane Ive Mire Jovića, dok se iskaz Gabrijele Gardavski, spominje na strani 17. pobijane presude, prilikom ocjene dokaza optužbe u kontekstu vođenja evidencija prisustva na radnom mjestu, te da su eventualne razlike u istima, odnosno okolnosti na koje su oni saslušani, dovoljno razjašnjene.

34. Navedeno potvrđuje i procesna odluka prvostepenog suda o odbijanju prijedloga Tužilaštva za saslušanje stručnih saradnika i daktilografa, koji su bili prisutni saslušanju svjedoka Gabrijele Gardavski i Bože Marijana u istrazi, kao i da pitanje vođenja evidencija prisustva na radnom mjestu, te s tim u vezi i iskaz svjedoka Gardavski, za prvostepeni sud jeste bio irelevantan, obzirom da se on prvenstveno bavio utvđivanjem povrede člana 5. Instrukcije, odnosno da li je za dane kada se savjetnik Ivo Miro Jović nalazio van sjedišta institucije obavljao poslove po ovlaštenju optužene ili je koristio slobodne dane na koje bi stekao pravo preraspodjelom radnog vremena kada je radio u neradne dane ili državne praznike, te pitanje prisustva Ive Mire Jovića na radnom mjestu, na koju okolnost se izjašnjavao Božo Marijan, i to različito u istrazi i na glavnom pretresu, takođe se za prvostepeni sud ukazao irelevantnim, obzirom da je prvostepeni sud dao svestranu ocjenu dokaza u pogledu pozicije savjetnika, prirode njegovog posla, naročito obzirom na njegove kompetencije, odnosa između savjetovanog i savjetnika, a što je u konačnici opredijelilo

prvostepeni sud na zaključak da Ivo Miro Jović jeste bio angažiran na određenim poslovima i zadacima, koji su podrazumijevali „rad na terenu“, dakle poslovi koje mu je dodjeljivala optužena nisu bili takvog karaktera da podrazumijevaju fizičku prisustvo na radnom mjestu, a što bi iskaz svjedoka Marijana činilo dokazom kojim se utvrđuje odlučna činjenica.

35. U pogledu prigovora Tužilaštva da dio iskaza svjedoka Gabrijele Gardavski potvrđuje tezu optužbe da je evidencija prisustva na radnom mjestu vođena samo i isključivo po direktnim uputama optužene, suprotno zaključku prvostepenog suda koji je po žalbi protivrječan razlozima presude, apelaciono vijeće nalazi da Tužilaštvo zanemaruje druge navode ovog svjedoka, a koji su istaknuti u pobijanoj presudi. Naime, ti navodi upućuju na to da su evidencije prisustva na poslu vođene tako da se prisustvo na radnom mjestu podrazumijevalo, a odsustvo evidentiralo samo na osnovu dokumenata (bolovanje, službeni put, godišnji odmor). Takođe, direktne informacije, koje je optužena upravo dala svjedoku Gardavski, jer nije znala gdje se nalazi njen savjetnik, odnosno, kako sama optužena navodi nije imala „pribilježeno“ da joj se najavio, dakle da je eventualno koristio tzv. zamjenske dane ili obavljao poslove za Ministarstvo odbrane van sjedišta institucije, potvrđuju da je optužena vodila računa o stvarnoj angažiranosti ili opravdanom odsustvu njezinog savjetnika, stoga se ovakav prigovor ukazuje kao neosnovan.

36. Prema tome, analizirajući predmetne žalbene prigovore apelaciono vijeće nalazi da ovakva žalbena argumentacija ne podržava tvrdnje o izostanku razloga o odlučnim činjenicama, kao niti o izostanku ocjene protivrječnih dokaza, pa da bi se time osnovano ukazivalo na postojanje navedene bitne povrede odredaba krivičnog postupka.

37. Što se tiče pravilnosti izvedenih zaključaka da provedenim dokazima nije dokazano na nesumnjiv način, da je optužena svjesno kršeći relevantne odredbe Instrukcije očigledno nesavjesno postupala u vršenju svojih dužnosti rukovodioca organizacijske cjeline Ministarstva odbrane BiH tako što je, znajući da Ivo Miro Jović nije redovno prisutan na radnom mjestu, izdala upute tehničkoj sekretarici u njenom kabinetu Gabrijele Gardavski da bez provjere da li je Ivo Miro Jović prisutan na radnom mjestu uvijek evidentira njegovo prisustvo, isti će biti predmetom preispitivanja u okviru žalbenog osnova pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

2. Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH

38. Kako Tužilaštvo žalbom ističe, prvostepeni sud je počinio „i druge bitne povrede odredaba krivičnog postupka“, uskraćivanjem optužbi da sasluša kao svjedoka na glavnom pretresu Branka Zrnu o okolnostima da li je, obzirom da je bio šef kabineta, isti i na koji način bio upoznat sa obavljanjem bilo kakvih poslova vezanih za kabinet optužene od strane Ive Mire Jovića kao njemu „podređenog“ zaposlenika, te odbijajući prijedlog za izdavanjem naredbe za dovođenje tog svjedoka u situaciji kada su se ispunili zakonski uvjeti za to, u skladu sa članom 81. stav 5. ZKP BiH, a zatim obrazlažući to odbijanje u pismenom otpravku presude nerelevantnošću navedenog svjedoka i činjenicom da tužilac nije predlagao čitanje njegovog iskaza u skladu sa članom 273. ZKP BiH, a što je sve rezultiralo time da se na osnovu njegovog iskaza nisu mogle utvrđivati odlučne činjenice i pravilno donijeti presuda.

39. Iako Tužilaštvo prethodno opisani prigovor izričito ne kvalificira, obzirom na navođenje odredbe člana 81. stav 5. ZKP BiH, kao ni tezu da je odbijanje saslušanja svjedoka Branka Zrno iz razloga nerelevantnosti i dovoljne razjašnjenosti okolnosti na koje je Tužilaštvo predlagalo njegovo saslušanje, bilo ili moglo biti od uticaja na pravilnost i zakonitost presude, slijedilo bi da na ovaj način ukazuje na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH, stoga će ovakav istaknut prigovor biti predmetom razmatranja i ocjene od strane ovog vijeća po ovom žalbenom osnovu, u okviru kojeg će se, a slijedeći metodologiju žalbe i izbjegavajući suvišna ponavljanja, razmotriti i reperkusije ovakve odluke prvostepenog suda na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja.

40. Razmatrajući istaknuti prigovor, apelaciono vijeće je imalo u vidu sadržaj odredbe člana 81. stav 5. ZKP BiH, kojom je propisano da: *„Ukoliko se svjedok ne odazove pozivu, niti svoj izostanak opravda, Sud može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM ili narediti prinudno dovođenje.“* Nakon uvida u spis, apelaciono vijeće je utvrdilo da je Branko Zrno u više navrata pozivan da pristupi zakazanim ročištima za nastavak glavnog pretresa, te da je dana 13.11.2015. godine zaprimljen podnesak advokata Predraga Kelave u kojem se Sud obavještava da je Branko Zrno dobio poziv da svjedoči za dan 16.11.2015. godine, ali da je isti morao biti odsutan kao pratnja u liječenju njegove supruge, u Kliničku bolnicu u Zagrebu, o čemu je u prilogu dostavljena i medicinska dokumentacija, a sljedeći naredni pozivi su bili za dane 30.11. i 14.12.2015. godine, dakle u periodu kada se Branko Zrno

nalazio u Republici Hrvatskoj, a što potvrđuje i jedna od dostavnica na kojoj je naznačeno da je otputovao u Zagreb, kao i da je prije ročišta zakazanog za dan 22.02.2016. godine kada je Branko Zrno ponovo pozvan da svjedoči, na kojem je Tužilaštvo insistiralo na pozivanju i saslušanju ovog svjedoka, te prvostepeni sud donio procesnu odluku kojom se odbija prijedlog za njegovim saslušanjem iz razloga nerelevantnosti za konkretni predmet, zaprimljen ponovo podnesak advokata Predraga Kelave dana 19.02.2016. godine da se imenovi ne može odazvati jer se tog dana nalazi u pratnji teško bolesne supruge Ivke radi liječenja u KBC Mostar, primanja sedmičnih terapija, koja je prethodno imala operaciju u Zagrebu, i to uz obavezno prisutvo pratitelja, odnosno njezinog supruga, sljedstveno čemu je sudija pojedinac na glavnom pretresu tužiocu predložio čitanje njegovog iskaza u skladu sa članom 273. ZKP BiH, a čemu se ni odbrana optužene nije protivila. Međutim, Tužilaštvo je ostalo kod svog prijedloga za saslušanje ovog svjedoka, smatrajući da nisu ispunjeni zakonski uslovi za čitanje njegovog iskaza i zbog značaja okolnosti o kojima bi isti trebao svjedočiti.

41. Nakon što je apelaciono vijeće izvršilo uvid u sve okolnosti predmetnog slučaja koje se tiču pozivanja Branka Zrno u svojstvu svjedoka, a kako bi moglo razmotriti i cijeliti žalbeni prigovor, potrebno je prvo ispitati da li je prvostepeni sud bio u obavezi da postupi u skladu sa odredbom člana 81. stav 5. ZKP BiH, kako se žalbom potencira, tj. da naredi prinudno dovođenje svjedoka. Naime, izdavanje naredbe za prinudno dovođenje jeste jedino moguće ukoliko su ispunjena dva kumulativna uslova, neodazivanje pozivu i neopravdavanje izostanka, a koji u konkretnom slučaju nisu ispunjeni, jer je Branko Zrno opravdao svoj izostanak na način i iz razloga koji su prethodno navedeni. Nadalje, iako se žalbom problematizira prijedlog prvostepenog suda da Tužilaštvo u pogledu iskaza Branka Zrno postupi u skladu sa odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH, podvodeći bolest supruge kao osnov za izuzetak od neposrednog sprovođenja dokaza, apelaciono vijeće ne nalazi da je potrebno isti razmatrati, obzirom da iskaz Branka Zrno iz istrage nije pročitao na glavnom pretresu, već je prvostepeni sud meritorno odlučio o prijedlogu za neposredno saslušanje ovog svjedoka i tome dao jasno obrazloženje.

42. Pitanje koje se u konkretnom slučaju postavlja, a vezano za prigovor bitne povrede odredaba krivičnog postupka, jeste pitanje relevantnosti dokaza koji se odnosi na saslušanje Branka Zrna koji je predložen u konkretnom predmetu. Naime, prvostepeni sud je, kako to proizilazi iz obrazloženja presude, podnaslov 9.1, strana 18, odbilo prijedlog za saslušanje svjedoka Branka Zrno, prvenstveno iz razloga što su okolnosti na koje je predlagano njegovo saslušanje dovoljno razjašnjene, dakle njegovo saslušanje

ocijenilo nepotrebnim, cijeneći da su u spisu već postojali iskazi svjedoka i materijalni dokazi na iste okolnosti, a i ocjenjujući ga irelevantnim obzirom na predložene činjenice o kojima je trebao svjedočiti. Apelaciono vijeće smatra da je prvostepeni sud postupajući na takav način u cijelosti odgovorio svojoj dužnosti propisanoj u članu 239. ZKP BiH „da se stara za svestrano pretresanje predmeta i *otklanjanje svega što odugovlači postupak a ne doprinosi razjašnjenju stvari*“ .

43. U pogledu okolnosti na koje je predlagano saslušanje Branka Zrna na nastavku glavnog pretresa dana 22.02.2016. godine, vezane su za tezu odbrane da je isti kao šef kabineta zamjenika ministra odbrane u obavezi da odgovara za tačnost unesenih podataka u dnevne liste prisustva na radnom mjestu, suprotno tezi Tužilaštva, dok u žalbi Tužilaštvo potencira, pored navedenog, i druge okolnosti, koje nisu isticane u prvostepenom postupku, a to je da Ivo Miro Jović nije bio uključen u poslove vezane za kabinet optužene, niti u bilo koje druge poslove koje je obavljao kabinet, dakle okolnosti koje nisu isticane, kada je prvostepeni sud razmatrao ovakav prijedlog.

44. Naime, prvostepeni sud se bavio pitanjem razmatranja stvarne angažiranosti i obavljanje poslova od strane Ive Mire Jovića, a okolnosti koje se žalbom potenciraju u pogledu Branka Zrne se odnose kako na ostvarenje binih obilježja krivičnog djela Krivotvorenja službene isprave, a o čemu je prvostepeni sud dao jasno obrazloženje, tako i na poslove koje je obavljao savjetnik Jović i to po ovlaštenju optužene, što je u skladu i sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva odbrane BiH koja propisuje poslove šefa kabineta zamjenika ministra-savjetnika i savjetnika zamjenika ministra, te iz kojih takođe proizilazi da šef kabineta i savjetnik obavljaju drugačije poslove, odnosno da je savjetnik prvenstveno vezan za poslove koje mu dodijeli zamjenik ministra, a ne za poslove koje obavlja kabinet, o čemu su svjedočili Ivo Miro Jović, Božo Marijan, Slaven Galić, Mladen Mišurić Ramljak, kao i optužena u svojstvu svjedoka, naročito kada se ima u vidu da je svjedok Muhamed Smajić, sekretar ministarstva odbrane detaljno objasnio ukupnu organizaciju rada Ministarstva odbrane, kao i način na koji savjetnici obavljaju svoj posao i kome su odgovorni.

45. Iz tih razloga se prigovor Tužilaštva da je odbijanje prijedloga za saslušanje svjedoka Branka Zrna dovelo do nemogućnosti utvrđivanja odlučne činjenice, te bilo od uticaja na pravilnost i zakonitost presude odbija kao neosnovan, obzirom da je odlučna činjenica koja se žalbom potencira mogla biti utvrđena na osnovu prethodno navedenih dokaza.

III. ŽALBENI PRIGOVORI TUŽILAŠTVA BIH PO ŽALBENOM OSNOVU POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Žalba Tužilaštva BiH

46. Oспорavajući pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u žalbi se ističe da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio da je svjedok Ivo Miro Jović u kritičnom periodu bio opravdano odsutan tokom određenog broja radnih dana sa radnog mjesta na osnovu „zamjenskih“ slobodnih dana, prihvatajući dokaze odbrane, koji nisu protokolirani, niti se na bilo koji način može utvrđivati njihova autentičnost, te su suprotni podzakonskim aktima kojima je regulisan postupak ostvarivanja prava za preraspodjelu prekovremenog rada (član 7. Instrukcije), nekritički prihvatio i obrazložio autentičnost zahtjeva o korištenju slobodnih dana Ive Mire Jovića, obzirom da je u tom dijelu vrijednost iskaza Ive Mire Jovića morala biti kritički cijenjena, a što, prema ocjeni Tužilaštva, potvrđuje i optužena kada navodi u svom svjedočenju da nije vodila evidenciju prekovremenih sati koje je ostvario Ivo Miro Jović. S tim u vezi, Tužilaštvo ističe da je prvostepeni sud propustio obrazložiti prigovore na iskaz svjedoka Ive Mire Jovića, pogrešno poklanjajući istom vjeru, iako svjedok nije mogao objasniti u čemu se mogao sastojati njegov angažman na terenu prilikom rekonstrukcije vojarnje u Kiseljaku.

47. Nadalje, prema ocjeni Tužilaštva, pogrešan je zaključak prvostepenog suda da se nepostojanje preciznih i potpunih evidencija može smatrati propustom optužene, ali da se takvi propusti u kontekstu specifičnih radnih procesa ne bi mogli smatrati *očiglednom nesavjesnošću*, u smislu ovog krivičnog djela, kao i da prvostepeni sud uopšte nije utvrđivao odlučne činjenice iz predmetne optužnice, budući da se nije upuštao u ocjenu pojedinačnih dana odsustva Ive Mire Jovića sa radnog mjesta i dovodio ih u vezu sa izvedenim dokazima optužbe i odbrane.

48. Pored pogrešnog utvrđivanja odlučnih činjenica, u žalbi se ističe da je prvostepeni sud u pobijanoj presudi utvrđivao i obrazlagao činjenice koje nisu odlučne, niti su čak isticane u toku postupka od strane Tužilaštva ili odbrane, i to sljedeće: a) činjenicu da se u Ministarstvu odbrane do ovog predmeta nije pokretalo pitanje odgovornosti optužene u vezi vršenja službenih ovlaštenja, a posebno ovlaštenja vezanih za evidencije prisustva na poslu, na osnovu čega je prvostepeni sud zaključio da optužena u relativno dugoj funkcionskoj praksi nije ispoljavala nesavjesnost u vezi svojih radnih ovlaštenja i obaveza; b) stručne kvalifikacije Ive Mire Jovića i dovođenje istih u vezu sa radnim mjestom koje je isti obavljao, na osnovu čega je prvostepeni sud zaključio da je Ivo Miro Jović bio najpogodnija ličnost na protokolarnim događanjima, kao i da je optužena

očigledno bila suočena sa problemom nalaženja radnih zadataka za savjetnika sa profesionalnim profilom historičara; c) činjenice koje se odnose na savjesnost svjedoka Ive Mire Jovića, u čemu se ogleda i nerazumljivost presude; d) postojanje motiva na strani Ive Mire Jovića da odsustvovanjem sa radnog mjesta pribavi neku imovinsku korist; e) nepostojanje posebnog odnosa između optužene i Ive Mire Jovića

49. Vezano za razlikovanje nesavjesnog rada kao povrede radne dužnosti od očigledne nesavjesnosti, Tužilaštvo ističe da prvostepeni sud navodi praksu inostranih sudova, odnosno presude ..., a pritom zanemaruje praksu domaćih sudova, preciznije potvrđenu presudu ..., na koju se Tužilaštvo pozvalo prilikom iznošenja završnih riječi, u kojoj je zazuet stav da je za postojanje krivičnog djela Nesavjestan rad u službi dovoljno samo jedno činjenje ili nečinjenje koje ima karakter očigledno nesavjesnog postupanja u vršenju dužnosti u službi u smislu ovog krivičnog djela.

2. Zaključak apelacionog vijeća

50. Apelaciono vijeće istaknute žalbene prigovore, kojima se osporava pravilnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja, nalazi neosnovanim. Naime, po ocjeni ovog vijeća, prvostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude dao jasne i u potpunosti prihvatljive razloge, na kojima temelji zaključke o odlučnim činjenicama, a do kojih zaključaka je došao svestranom ocjenom svih dokaza, izvedenih kako od strane Tužilaštva tako i od strane odbrane.

51. Vezano za prigovor koji se odnosi na zahtjeve za preraspodjelu radnog vremena i korištenje tzv. zamjenskih (slobodnih) dana i prihvatanje istih, pored prigovora autentičnosti, kao materijalni dokaz odbrane (DO-5), apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud pravilno odbio navedeni prigovor Tužilaštva kao neosnovan, obzirom da je svjedoku Ivu Miri Joviću prilikom svjedočenja od strane odbrane prezentovan jedan takav zahtjev, za koji je on potvrdio da je njegov, a imajući u vidu da se radi o vrsti internog akta, na relaciji savjetnik-savjetovana (zamjenica ministrice), kojim se potvrđuje dogovor o korištenju zamjenskih dana u skladu sa Odlukom, za koji je svjedok Ivo Miro Jović detaljno, jasno i uvjerljivo objasnio tužiocu da su se takvi "formulari" nalazili u kancelariji koju je on koristio sa još dvojicom kolega (Marijan i Zrno) i da je iste nakon popunjavanja ostavljao kod tehničke sekretarice Gabrijele Gardavski ili na stolu kod zamjenice. Dakle, može se reći da se radi o uobičajenoj praksi u kabinetu zamjenice ministra da se na ovakav način vrši preraspodjela radnog vremena kada su se obavljali radni zadaci u neradne dane i praznike.

52. Navedeno je suprotno tezi Tužilaštva da u skladu sa članom 7. Instrukcije rješenje o utvrđivanju prava na prekovremeni rad donosi ministar odbrane, obzirom da ovaj član izričito propisuje da se u postupku ostvarivanja prava za naknadu za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u dane državnih praznika u institucijama BiH postupka u skladu sa Instrukcijom MO BiH broj: 10-34-11-994/09 od 20.02.2009. godine, a koja nije uložena ni od strane Tužilaštva, ni od strane odbrane, tako da ista nije uopšte mogla biti razmotrena i cijenjena, kao i da se ovlasti ministra odbrane navode tek u drugim dijelima ovog člana i to u kontekstu vojne strukture Ministarstva odbrane BiH, na način da će nadležne starješine dostaviti prijedlog sa brojem ostvarenih prekovremenih radnih sati ministru odbrane na nadležno postupanje, odnosno donošenje rješenja za utvrđivanje prava na prekovremeni rad, dok zamjenica ministra i njezini savjetnici predstavljaju civilnu strukturu ove institucije.

53. Naprijed istaknuto, potvrđuje i svjedok odbrane Muhamed Smajić, sekretar Ministarstva odbrane, koji je u svom iskazu na pitanje braniteljice optužene da li je bila praksa da se donosi rješenje o tome da se nekom odobrava zamjenski dan, odgovorio da se tome nije "pribjegavalo", odnosno da se izbjegavalo izdavanje rješenja za prekovremeni rad obzirom na period fiskalnih mjera, već se "tolerisalo" da rukovodioci mogu dati slobodan dan, a što je i optužena prilikom saslušanja u svojstvu svjedoka obrazložila, da je njen savjetnik Jović u usmenoj ili pismenoj formi, na osnovu Odluke, tražio zamjenske dane i da ih je ona odobravalala, jednako kao što je potvrdila da nije vodila evidenciju o tačnom broju sati koje je njen savjetnik proveo radeći u neradne dane ili dane državnih praznika, ali je vodila evidenciju, koju je imala i tehnička sekretarica u njenom kabinetu na svom računaru, o ceremonijama i obilježavanjima, za koje bi ona dobila pozivnicu, te odredila da je mijenja njen savjetnik Ivo Miro Jović, za kojeg je istakla da ju je najčešće mijenjao, pa je stoga imao pravo i tražiti zamjenske dane.

54. Suprotno prigovoru Tužilaštva da svjedok Ivo Miro Jović nije mogao objasniti u čemu se mogao sastojati njegov angažman na terenu prilikom rekonstrukcije vojarne u Kiseljaku, te da mu je prvostepeni sud pogrešno poklonio vjeru, apelaciono vijeće nalazi da se svjedok u unakrsnom⁶, kao i dodatnom ispitivanju⁷, detaljno izjašnjavao na okolnosti

---

⁶ Adv. Nožica: jeste li bili angažovani oko vojarne oko nekih radova na vojarni Mate Lučić Maturica u Kiseljaku i možete li mi otprilike dati neki vremenski okvir, jel to bilo više dana, u kojim mjesecima, kad se to otprilike odvijalo?

Svjedok: Ako kažem nekoliko temeljnih elementa, mislim da i neupućenom u graditeljstvo biće jasno o kakvom se poduhvatu radi. Vojarna se, maloprije sam rekao, nalazi u ulici Kraljice Katarine, nekad Kreševske, Kreševska ulica. To je negdje oko, moja slobodna procjena, oko 450 metara, zapuštena ograda, od rata nedirnuta, žabokrečina uz nju, iskrivudava cesta, bez nogostupa i rasvjete, to je bilo ruglo i za

njegove uloge u radovima na vojarni u Kiseljaku, na način da je bio tamo kako bi imao uvid u okviru civilno-vojne saradnje, naročito jer je bilo opstrukcija oko gradnje kasarne, koji problem je on rješavao i prenosio zamjenici, te u ministarstvu, a što je potvrdila i optužena prilikom saslušanja u svojstvu svjedoka.

55. Nadalje, pitanje postojanja potpunih i preciznih evidencija i s tim u vezi zaključak prvostepenog suda u pogledu nepostojanja očigledne nesavjesnosti na strani optužene, u kontekstu čega se žalbom potencira iskaz svjedoka Gabrijele Gardavski i propuštanje ocjene njenih protivrječnih iskaza iz istrage i na glavnom pretresu, apelaciono vijeće napominje da se pitanje iskaza ove svjedokinje razmatralo u dijelu ove presude koja se odnosi na žalbeni osnov bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, tako da se prethodno izneseni navodi neće ponavljati, uz napomenu da je prvostepeni sud detaljno analizirao i ocijenio izvedene dokaze u kontekstu stvarne angažiranosti savjetnika Ive Mire

---

vojarnu i grad. U razgovoru sa zamjenicom, zamolio sam, a ona senzibilizirana za takav i ne samo tu, nego na mnogim drugim mjestima je učinila takve stvari, išli smo proceduralno da napravimo izmještanje ulice, gradnju nogostupa, rasvjete, nove ograde, i da to bude ukras i grada i vojarne, i to sa velikim zadovoljstvom mogu reći da bi se uradilo izmještanje ulice, od geodetskih radova inženjera Mitrovića, do, ne znam, načelnika Mišurića, do zapovjednika Sliškovića, itd. To su bile svakodnevne potrebe moje nazočnosti. Znači šta znači razgraditi vojarnu?! Onda i ono što smo jako, što sam inzistirao, a što mi je i bilo prihvaćeno, naši vojnici su parkirali vozila pred privatne kuće, gdje su doživjeli da su im gume probušene, ne znam, razbijeno staklo, danas je to napravljeno parkiralište za 50 vozila, što je također jedan obostrani, jedno obostrano zadovoljstvo...

⁷ Tužilaštvo: Dio iskaza iz unakrsnog ispitivanja, koja je bila vaša uloga u 6. i 7. mjesecu 2013. godine u vojarni u Kiseljaku?

Svjedok: 2 godine su čekali izmještanje i ispravljanje ulice...

Tužilaštvo: Šta ste vi tada tačno radili u vezi sa vojarnom?

Svjedok: Znači dvije godine su vojarna i grad Kiseljak čekali izmještanje i ispravljanje ulice, itd.

Tužilaštvo: Taj dio sam razumio, ja Vas pitam samo ono lično, šta ste Vi to radili dva mjeseca u Kiseljaku na terenu?... Koji su to bili poslovi i zadaci koje je Ministarstvo odbrane u tom trenutku...

Svjedok: Sigurno nisam kopao, a drugo dva mjeseca bi bilo i u tom poslu, ono je trajalo i godinu skoro. Znači, zaštititi interese oružanih snaga, u smislu radova koji se izvode na terenu, jesu li suglasni u onom dijelu u kojem se radi, je li vojnici skrbe o zaštiti, jer ograda se sklanja, je li u pitanju i koliko se uzima zamljišta, je li ispravljanje ulice kako tu treba, znači svakodnevno je trebalo biti sa izvođačem, sa geometrom, sa načelnikom, sa zapovjednikom vojarne, znači to je skoro 500 m, 460 m je dužina.

Tužilaštvo: Da li je Vama poznato da li je postojao nadzorni organ na tom gradilištu, poslovi o kojima Vi pričate su poslovi, po shvatanju mom, poslovi nadzornog organa?

Svjedok: Ja Vam moram odgovoriti da ja nisam građevinski tehničar, ni stručnjak, ni inženjer graditeljstva, ni ja sam jasno rekao da zastupam interese oružanih snaga, u svim domenima i aspektima, kad je u pitanju sigurnosno i drugi uvjeti izvođenja radova, da se poštuje projektna, znači ne nadzor, ja sam jednostavno u ime ministarstva tu.

Sudija: Možemo li zaključiti da ste Vi tamo bili da biste ispred ministarstva imali uvid u ono što treba da se uradi, u okviru neke civilno-vojne saradnje?

Svjedok: Tako je. Hvala Vam lijepa, to je to.

Adv. Nožica: Je li bilo opstrukcija nekih oko, vezano za gradnju tih, i političkih i bilo kakvih, jeste imali problema na terenu oko gradnje te kasarne?

Svjedok: To i jeste bio problem, koji sam ispravljao, dogovorio i prenosio zamjenici, to su bili problemi, problemi i u ministarstvu ogromni, na drugim sredinama se to...

Jovića na određenim poslovima i zadaćama, koje mu je dodijelila optužena kao zamjenica ministra. Navedeno, upravo predstavlja zahtjev koji postavlja član 5. Instrukcije, koji u konkretnom slučaju nije povrijeđen, obzirom da je prvostepeni sud, suprotno prigovoru Tužilaštva da nisu cijanjena pojedinačna odsustva Ive Mire Jovića sa radnog mjesta u kontekstu izvedenih dokaza, na osnovu iskaza svjedoka Ive Mire Jovića, Bože Marijana, Slavena Galića, Mladena Mišurića Ramljaka, optužene u svojstvu svjedoka, i uloženi materijalnih dokaza odbrane (DO-8, DO-7 i DO-6), pravilno utvrdio da je Ivo Miro Jović, kao savjetnik, po ovlaštenju optužene bio prisutan na proslavama godišnjica brigada, raznim prigodnim svečanostima vezanim za boračka udruženja, vjerskim praznicima, kao i diplomatskim prijemima širom BiH ili koristio slobodne dane zbog stečenog prava na preraspodjelu radnog vremena u skladu sa Odlukom, što potvrđuje dokaz odbrane DO-5.

56. Takođe, ne može se osporiti da evidencije o prisustvu na radnom mjestu nisu bile precizne i potpune, ali kada se ima u vidu da ne postoji automatska kontrola kretanja, već da je isto ostavljeno ljudskom faktoru da evidentira, kao i da je sama optužena pokrenula projekat za nabavku uređaja kojim bi se vršila evidencija prisustva na poslu i napravila novu instrukciju o korištenju intranet evidencije, te vodila svoje vlastite evidencije o svim prilikama kada ju je mijenjao njen savjetnik Ivo Miro Jović, koje je pred istek mandata zamjenice ministra odbrane dala da se unište kao nepotrebni, a što je vodila i tehnička sekretarica Gabrijela Gardavski, na svom računaru, koji joj je „hakovan“ u martu 2015. godine, uslijed čega je izgubila skoro svu elektronsku dokumentaciju, apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud pravilno zaključio da se ovakvi propusti na strani optužene, u kontekstu specifičnosti radnih procesa, ne bi mogli smatrati „očiglednom nesavjesnošću“.

57. Po ocjeni ovog vijeća, žalbom se neosnovano ukazuje da je prvostepeni sud utvrđivao i obrazlagao činjenice koje nisu odlučne, niti su isticane u toku postupka od strane Tužilaštva ili odbrane. Naime, vezano za prigovor Tužilaštva koji se odnosi na zaključak prvostepenog suda da optužena u relativno dugoj funkcionerskoj praksi nije ispoljavala nesavjesnost u vezi svojih radnih ovlaštenja i obaveza, apelaciono vijeće nalazi da je isti bio potreban, obzirom da se radi o okolnosti koja, između ostalih, daje što preciznija obilježja standarda „očigledno nesavjesnog postupanja“, kao bitnog obilježja krivičnog djela koje se optuženoj stavlja na teret. Nadalje, činjenice koje se tiču stručnih kvalifikacija svjedoka Ive Mire Jovića, njegove savjesnosti u obavljanju povjerenih poslova i nepostojanje motiva da odsustvovanjem sa posla pribavi neku imovinsku korist, kao i nepostojanje prijateljskog ili rodbinskog odnosa između optužene i svjedoka Ive Mire Jovića, prvostepeni sud je pravilno utvrdio nakon ocjene provedenih dokaza, a sve u cilju

utvrđivanja odlučne činjenice da li je savjetnik Ivo Miro Jović, kada se nije nalazio na radnom mjestu, u sjedištu Ministarstva odbrane, već na terenu, stvarno obavljao poslove koje mu je optužena kao zamjenica ministra dodijelila, prethodno uvažavajući njegove kompetencije i kompleksnost ministarstva, sljedstveno čemu je prilikom rada u neradne dane, u skladu sa Odlukom sticao pravo na preraspodjelu radnog vremena i korištenje slobodnih dana, u kontekstu čega se upravo i ukazuje potreba za ocjenom njegove savjesnosti u obavljanju poslova i nepostojanje motiva da prilikom odsustvovanja sa posla pribavi neku imovinsku korist.

58. Prema tome, navedene činjenice i činjenične okolnosti koje je utvrđivao prvostepeni sud se nikako ne mogu smatrati irelevantnim i perifernim kakav je stav žalbe, već naprotiv, one ulaze u krug relevantnih činjenica koje su od značaja za ispitivanje obilježja predmetnog krivičnog djela i u tom kontekstu doseg a ispunjenosti standarda "očigledno nesavjesnog postupanja", na koje pitanje prvostepena presuda s pravom daje negativan odgovor.

59. Tužilaštvo je u žalbi istaklo da je prvostepeni sud zanemario praksu domaćeg suda, konkretno Kantonalnog suda u Tuzli, na koju se Tužilaštvo pozvalo u završnoj riječi u pogledu postojanja očigledne nesavjesnosti. U vezi s tim žalbenim prigovorom, apelaciono vijeće podsjeća da odluka prvostepenog suda u konkretnom predmetu nije vezana izraženim pravnim shvatanjem suda koji je odluku donio jer sudska praksa u našem pravnom sistemu nije izvor prava. Druga je stvar što sudska praksa ima izvjestan autoritativni značaj uključujući i praksu ... na koju se poziva prvostepeni sud u svojoj presudi, i koja uz to, ne odstupa od prakse Suda Bosne i Hercegovine, u pogledu analize bitnih elemenata krivičnog djela Nesavjestan rad u službi.⁸

---

⁸ U odnosu na ovaj žalbeni prigovor odbrana optužene u svom odgovoru na žalbu od 14.04.2016. godine, ukazuje na praksu istog Suda, dakle, ne inostranog suda, tako što citira presudu Suda BiH br. S1 2 K 003424 10K od 23.12.2010. godine u kojoj je na stranicama 11. i 12. data analiza krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. KZ BiH, a koja analiza je saglasna analizi bitnih elemenata predmetnog krivičnog djela u prvostepenoj presudi u ovom krivičnom predmetu.

IV. ŽALBENI PRIGOVORI TUŽILAŠTVA BIH PO ŽALBENOM OSNOVU POVREDE KRIVIČNOG ZAKONA

1. Žalba Tužilaštva BiH

37. Prema ocjeni Tužilaštva, povreda krivičnog zakona se ogleda i u iznošenju pravnog shvatanja postupajućeg sudije u prvostepenom postupku da je krivično djelo Nesavjestan rad u službi prevaziđena krivičnopravna konstrukcija, a koji zaključci nisu uopšte obrazlagani u pismenom otpravku presude, usljed čega je došlo do povrede krivičnog zakona, te uz to, da navedeno čini izreku presude nerazumljivom i protivrječnom samoj sebi.

38. Takođe, u žalbi se ova povreda izvodi iz tvrdnje o pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju.

2. Zaključak apelacionog vijeća

39. U pogledu žalbenog prigovora Tužilaštva koji se odnosi na izneseni stav sudije pojedinca u prvostepenom postupku o krivičnom djelu Nesavjestan rad u službi, prilikom saopštavanja razloga za donošenje presude nakon čitanja izreke presude, a koji u pismenom otpravku presude nije naveden i obrazložen, zbog čega je bilo potrebno donijeti presudu na osnovu člana 284. stav 1. tačka a) ZKP BiH, a ne na osnovu tačke c) istog člana, apelaciono vijeće je imalo u vidu odredbu člana 290. ZKP BiH, koja se odnosi na sadržaj presude koja se donosi u krivičnom postupku. Naime, jedan od zahtjeva koji je propisan ovim članom ZKP BiH jeste da pismeno izrađena presuda mora u potpunosti odgovarati presudi koja je objavljena, a obzirom da objavljena presuda mora odgovarati presudi koja je izrečena, kako to propisuje odredba člana 286. stav 1. ZKP BiH, može se zaključiti da pismeno izrađena presuda mora odgovarati izvorniku presude koji je unesen u zapisnik o glavnom pretresu. Sljedstveno tome obzirom da se kraće obrazloženje nakon čitanja izreke presude⁹, ne unosi u zapisnik o glavnom pretresu i ne predstavlja izvornik presude¹⁰, ovakav prigovor Tužilaštva ukazuje se kao neosnovan, jer apelaciono vijeće u žalbenom postupku ispituje prvostepenu presudu u pismenom obliku, obzirom na razloge koji su sadržani o odlučnim činjenicama navedenim u izreci prvostepene presude. Razlozi

---

⁹ Član 286. ZKP BiH, Vrijeme i mjesto objavljivanja presude

(1) /.../

(2) Sud će u prisutnosti stranaka, branitelja, zakosnkih zastupnika i punomoćnika javno pročitati izreku i priopćiti ukratko razloge presude.

(3) /.../

¹⁰ Član 254. ZKP BiH, Unošenje izreke presude u zapisnik

(1) U zapisnik o glavnom pretresu unosi se potpuna izreka presude, uz naznačenje da li je je presuda javno objavljena. Izreka presude unijeta u zapisnik o glavnom pretresu predstavlja izvornik.

(2) /.../

jedne presude se uvijek izlažu u odnosu na izreku presude. Prema tome, usmeno obrazloženje presude nije bilo u suprotnosti s onim što se nalazilo u sadržaju pismenog otpravka presude, pa stoga prvostepeni sud nije počinio povredu odredbe člana 298. tačka a) ZKP BiH kao ni povredu odredbe iz člana 297. stav 1. tačka k) istog zakona kako se to neosnovano ističe u žalbi.

40. Vezano za prigovore iz žalbe Tužilaštva po ovom žalbenom osnovu, a kojima se povreda krivičnog zakona izvodi iz tvrdnje o pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, samom ocjenom o neosnovanosti žalbenih prigovora usmjerenih na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, proizilazi i neosnovanost žalbenih prigovora kojima se presuda pobija po ovom žalbenom osnovu.

41. Iz svih navedenih razloga, a na temelju odredbe člana 313. ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČAR

Selena Beba

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

dr. Dragomir Vukoje

Pouka o pravnom lijeku: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.